

ALGIRDAS SKIRKEVIČIUS

Žymus Lietuvos entomologas ir etofiziologas, vienas garsiausių Lietuvos bitininkų, buvęs ilgametis Lietuvos bitininkų sąjungos prezidentas, Lietuvos mokslų akademijos (LMA) narys habilituotas biomedicinos mokslų daktaras profesorius Algirdas Skirkevičius gimė 1939 m. sausio 14 d. Marijampolės rajono Sangrūdų kaime, mirė 2024 m. birželio 15 d. Vilniuje. Palaidotas Kauno rajono Pažerų kapinėse.

A. Skirkevičius 1945–1956 m. mokėsi Sangrūdų vidurinėje mokykloje, 1957–1962 m. studijavo Lietuvos žemės ūkio akademijos Agronomijos fakultete, kurį baigęs įgijo agronomo specialybę. 1962–1963 m. dirbo Lietuvos žemės ūkio akademijos laborantu, bityno vedėju. 1965 m. Vilniaus universitete apgynė biologijos mokslų kandidato (dabar daktaro) disertaciją „Bičių (*Apis mellifica* L.) darbininkių ir motinų santykiai“, o 1986 m. Maskvos M. Lomonosovo valstybiniame universitete apgynė biologijos mokslų daktaro (habilituoto daktaro) disertaciją „Vabzdžių feromoninė komunikacija“.

Mokslininkas, organizatorius, visuomenininkas – jis nuėjo ilgą ir platų kelią tarnaudamas mokslui, bitininkystei ir žmonėms. A. Skirkevičiaus mokslinė veikla prasidėjo LMA Zoologijos ir parazitologijos institute: 1965–1967 m. – jaunesnysis, 1967–1975 m. – vyresnysis mokslo darbuotojas, 1975–2003 m. – Chemorecepcijos laboratorijos įkūrėjas ir vadovas, 1990–1997 m. – Ekologijos instituto direktoriaus pavaduotojas, 1971–1988 m. – LMA Zoologijos ir parazitologijos instituto teminio tęstinio leidinio „Vabzdžių chemorecepcija“ įkūrėjas ir atsakingasis redaktorius, 1991–1999 m. – LMA anglų kalba leidžiamo mokslo žurnalo „Pheromones“ įkūrėjas ir vyriausiasis redaktorius, 1993–2010 m. – Vilniaus pedagoginio universiteto Zoologijos katedros profesorius, 1997–2003 m. – LMA Ekologijos instituto Ekologinės fiziologijos ir etologijos skyriaus įkūrėjas ir vedėjas. 1993–2010 m. dėstė Lietuvos edukologijos universitete (iki 2011 m. Vilniaus pedagoginis universitetas). 1990 m. A. Skirkevičius išrinktas LMA nariu korespondentu, nuo 2011 m. – tikrasis narys (akademikas), nuo 2014 m. – LMA narys emeritas. 1991–1999 m. – Lietuvos mokslo tarybos narys, 1992–1999 m. – šios tarybos Prioritetų ir finansavimo nuolatinės komisijos pirmininkas, 1993–1996 m. – Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo valdybos pirmininko pavaduotojas ir Lietuvos Respublikos mokslo premijų komiteto narys, 1995–2002 m. – Lietuvos entomologų draugijos, 2006–2021 m. – Lietuvos bitininkų sąjungos prezidentas.

A. Skirkevičiaus mokslinių tyrimų sritis – entomologija, etologinė ir ekologinė fiziologija, gyvūnų feromoninė komunikacija, chemorecepcija, biologinių eksperimentų automatizavimas, bitininkystė.

A. Skirkevičiaus nuopelnai milžiniški, jis buvo vienas iš žymiausių cheminės vabzdžių komunikacijos tyrimų pradininkų Lietuvoje. Jis patobulino elektrofiziologinius, radiobiologinius, elgesio ir kitus feromoninės komunikacijos tyrimo metodus, šiuos tyrimus automatizavo – sukūrė originalią aparatūrą, pritaikė skaičiavimo techniką.

Profesoriui vadovaujant parengta ir apginta 10 mokslo daktaro disertacijų. Jis buvo doktorantūros, habilitacijos komiteto nariu ir habilitacijos komiteto pirmininku. Trijų išradimų

autorius, 13 racionalizacinių pasiūlymų autorius ar bendraautoris, 35 leidinių autorius, vienas arba su bendraautoriais paskelbė per 290 mokslinių ir per 200 mokslo populiarinimo straipsnių: monografijos „Vabzdžių feromoninė komunikacija“ (1986, rusų kalba), „Lietuvos bitininkų sąjunga (25 metai po atkūrimo)“ (2016), „Bitininkystė Lietuvoje: Lietuvos bitininkų sąjunga 30 metų po atkūrimo“ (2021), vadovėlis „Darbo su paketu STATISTICA pradmenys“ (2006), su kitais – knygos: „Kas tie feromonai?“ (1977), „Žmogaus ir gyvūnų fiziologija“ (su Vytautu Semaška, 2009), „Pradedantiems bitininkams“ (su Algirdu Amšiejumi, Jonu Balžeku, Laima Blažyte-Čereškiene, 2018). Parengė bibliografinę rodyklę „Akademiko Jono Krikščiūno entomologinė veikla“ (1976), žinyną „Feromonai“ (1988, rusų kalba, 1997, anglų kalba), informacinį leidinį „Feromonų tyrimai Lietuvoje“ (su Z. Skirkevičiene, 1992), „Anglų–lietuvų–rusų kalbų feromonų žodyną“ (1997), „Akademikas Algirdas Skirkevičius. Bibliografinė rodyklė (1960–2021)“ (2022).

Skaitė mokslinius pranešimus kongresuose, mokslinėse konferencijose, simpoziumuose Lietuvoje, Vokietijoje, Japonijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Rusijoje ir kt. 1987 m. už darbų ciklą „Vabzdžių jutimo organų fiziologija“ suteikta SSRS valstybinė premija, 2005 m. už darbą „Feromonų paplitimas tarp gyvūnų“ įteikta Lietuvos mokslų akademijos Pranciškaus Šivickio (biologija) premija.

Akademikas buvo nepaprastai darbštus, pareigingas, reiklus sau ir kitiems. Jis pelnė kolegų, mokinių bei visų jį pažinojusių žmonių pagarbą, o jo prasmingi darbai ir meilė žmonėms liks visų jį pažinojusiųjų širdyse.

Parengė

LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus
vyriausioji koordinatorė dr. Jadvyga Olechnovičienė

Naudoti šaltiniai:

Visuotinė lietuvių enciklopedija

„Akademikas Algirdas Skirkevičius. Bibliografinė rodyklė (1960–2021)“

Virginijos Valuckienės nuotrauka